

УДК: 373.3/5:005](082)Ц 75

Ц 40

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту цифровізації освіти НАПН України
(протокол № 6 від 27 квітня 2023 р.)*

Рецензенти:

Іванова С. М.	к.пед.н., ст.досл., зав.відділом відкритих освітньо-наукових інформаційних систем, Інститут цифровізації освіти НАПН України
Соколюк О.М.	к.пед.н., ст.досл., учений секретар, Інститут цифровізації освіти НАПН України

Ц 40 Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2023 (Пошук рішень в період війни) : зб .матеріалів всеукр.наук.-практ. семінару (Київ, 21 березня 2023 р.) / за заг.ред. О.В. Овчарук. Київ: ІЦО НАПН України, 2023. 208 с.

ISBN 978-617-8330-01-9

DOI : 10.33407/lib.NAES.735075

Збірник містить матеріали доповідей щорічного всеукраїнського науково-практичного семінару «Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2023 (пошук рішень в період війни). Окреслені питання подолання викликів в освітньому процесі, спричинених широкомасштабною агресією РФ в Україні. Подано досвід та кращі практики створення безпечного цифрового освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти. Висвітлено практичні кроки у напрямі цифровізації освіти та розвитку цифрової компетентності вчителя. Описані теоретичні підходи та практичні напрацювання щодо використання ІКТ у професійній освіті та у підвищенні кваліфікації вчителів.

Для розробників освітньої політики, вчителів, науковців, управлінців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, широкої педагогічної громадськості.

Матеріали публікуються в авторській редакції. За достовірність поданих відомостей несуть відповідальність автори.

ISBN 978-617-8330-01-9
DOI : 10.33407/lib.NAES.735075

© ІЦО НАПН України, 2023

ЗМІСТ

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ Наталія Агапова.....	8
ЦИФРОВА КОМУНІКАЦІЯ, СПІВПРАЦЯ ТА СОЦІАЛЬНО-МЕРЕЖЕВА АКТИВНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ Марія Астахова	11
УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВИКЛИКІВ Надія.Бабовал, Діана Бабовал	14
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ: ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЇ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ Сергій Баценко.....	18
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ - ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ Наталія Безкороваєва.....	21
ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ Тетяна Безродня, Ольга Уліцька, Любов Карабут.....	25
ОНОВЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО/ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ Надія Біловол	29
ВІДКРИТЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ПРОВЕДЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ Юрій Богачков, Павло Ухань	35
ОН-ЛАЙН ЕНЦИКЛОПЕДІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ: УКРАЇНСЬКІ ОСВІТЯНИ ТА УЧНІ В УМОВАХ «НОВОЇ НОРМАЛЬНОСТІ» Олександр Буров	38
НАВЧАЛЬНЕ ВІДЕО ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ДИДАКТИЧНИЙ ЗАСІБ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Євгенія Бутенко.....	42
ВПЛИВ СЕРЕДОВИЩА ГЕЙМІФІКАЦІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТА Дмитро Вербопецький	45

СТВОРЕННЯ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ПРАКТИКУМУ Наталія Водоп'ян	47
ДАНІ ДІТЕЙ У ЦИФРОВОМУ СВІТІ: СУЧАСНІ РЕГУЛЯТОРНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСОБИ У МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ Вікторія Гальперіна, Оксана Овчарук	50
ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ УРОКІВ СЛОВЕСНОСТІ Світлана Гарна, Тетяна Ковальова, Вікторія Щербатюк	54
СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Тетяна Годецька	58
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЗЗСО ПІД ЧАС ВІЙНИ Марія Гриньова	61
ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ЦИФРОВОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ Олена Гриценчук	64
МЕРЕЖЕЦЕНТРИЧНА КОНЦЕПЦІЯ – НАСТУПНИЙ КРОК ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Галина Гундарева, Сергій Прийменко, Віктор Шабанов.....	67
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ Віра Драгунова	70
ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДИДАКТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АСТРОНОМІЇ Володимир Заболотний, Олександр Кузьминський, Наталія Мисліцька	73
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «ВИКОРИСТАННЯ СЕРВІСІВ СИСТЕМИ GOOGLE ANALYTICS В ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК» Світлана Іванова, Алла Кільчено, Тетяна Новицька	76

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ Ірина Іванюк	81
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ STEM-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Уляна Канчук , Микола Садовий, Олена Трифонова	85
ОНЛАЙН СЕРВІСИ З ВІДКРИТИМ ДОСТУПОМ ЯК ЗАСОБИ ПОШУКУ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ Алла Кільченко, Олександр Шимон	88
ПРІОРИТЕТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗП(ПТ)О ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ Наталія Колосінська, Світлана Фіногєєва	92
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ НІМЕЧЧИНИ ТА СЛОВАЧЧИНИ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ ДО ШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ Оксана Кравчина	95
СТВОРЮЄМО ДИСТАНЦІЙНИЙ УРОК ЗА ДОПОМОГОЮ SWAY Лариса Кравчук	100
ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ У ВИКОРИСТАННІ ПРОГРАМНО-АПАРАТНОГО КОМПЛЕКСУ ARDUINO Сергій Крамар	102
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ ТА ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ Тетяна Курякова	104
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ (ПІДТРИМКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЮНЕСКО) Ірина Малицька	106

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ	
Сергій Муравський, Тетяна Муравська	111
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ	
Наталія Наконечна	114
БАЗА ДАНИХ LENS – ВІДКРИТИЙ ОНЛАЙН СЕРВІС ДЛЯ ПОШУКУ НАУКОВИХ ДЖЕРЕЛ	
Тетяна Новицька	117
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	
Дмитро Новоселецький	121
МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ТА ПОТРЕБ ВЧИТЕЛІВ У ВИКОРИСТАННІ ЦИФРОВИХ ЗАСОБІВ В ПЕРІОД ВІЙНИ	
Оксана Овчарук	124
ПОТЕНЦІАЛ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА	
Ігор Оксенюк.....	127
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЗЗСО В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	
Марія Оліяр	129
ПРО ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ПРОЄКТУВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Тетяна Осипчук	132
ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Аліна Останіна	136
СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ STEM - ОСВІТИ ТУРЕЧЧИНИ	
Надія Постригач.....	138
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СТРИЖЕНЬ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ: НА ПРИКЛАДІ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ	
Алла Прокопенко	142

СЕМАНТИКА ГОЛОВНИХ ПОНЯТЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ	
Марина Ростока	145
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	
Наталія Рубльова	147
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ КУРСИ ЕКОЛОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ	
Ірина Савіч	151
ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЯЛОВИХ ВІДКЛЮЧЕНЬ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ (З ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ У ЛИСТОПАДІ-ГРУДНІ 2022 РОКУ)	
Володимир Сіпій, Наталія Гончарова	153
ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	
Світлана Скворцова, Тетяна Бріцкан	157
ІНТЕГРАЦІЯ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО ЦИФРОВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ	
Ольга Скібіна, Ганна Ткаченко	161
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ STEAM ОСВІТИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ІКТ	
Наталія Сороко, Ірина Пилипчук	165
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА	
Ольга Третяк	168
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В LMS MOODLE	
Лариса Фамілярська	171
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КОМП'ЮТЕРНА ТРАНСКРИПЦІЯ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ»	
Наталія Франчук	174
СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ЗАСОБИ В СИСТЕМІ ПРАКТИКО - ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ	
Вікторія Ходакова	176

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ Світлана Цибульська.....	179
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСВІТЯН В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ Віктор Шабанов, Ольга Олешко.....	183
НУШ: ФОРМУЄМО ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ РЕСУРСІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ КНИГ Наталія Шамбір.....	186
СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ Ірина Шахіна, Аліна Воевода, Марина Мельник	190
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ІНДЕКСІ GII 2022 Микола Шиненко, Юрій Лабжинський, Віталій Ткаченко.....	194
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗЛИТТЯ ДОКУМЕНТІВ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ Роман Шумада, Анастасія Шумада.....	199
STEM–ОСВІТА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ Марія Щербань.....	201
Програмний комітет семінару	207

- науково-практична онлайн-конференція, Харків, НБ ХНМУ, 22-29 жовтня 2018 р.
 URL:<https://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/20515/1/%D0%A2%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>
2. Освітній проєкт «На урок». Тренди в освіті: як використовувати QR – коди в навчанні. 2018 р. URL: <https://naurok.com.ua/post/trendi-osviti-yak-vikoristovuvati-qr-kodi-u-navchanni>
 3. Морзе Н.В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів ПТО. К.: Арт Економі, 2011. 168 с.

СВІТЛАНА ЦИБУЛЬСЬКА

ІПО Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Ключові слова: дистанційне навчання, педагогіка партнерства, партнерська взаємодія, учасники освітнього процесу.

Нове тисячоліття принесло безпрецедентні виклики Україні: глобалізація, зміна цінностей, епідемія, війна...Життя країни і кожного громадянина втратило стабільність. У важких умовах опинилась і освіта, яка змушена реагувати на усі виклики, задовольняти нові запити і потреби, що постали перед нашим суспільством у цей непростий час.

Напрацьований закладами освіти досвід роботи в умовах карантину дозволив швидко адаптуватися і продовжити навчання, перелаштувавши його знову на дистанційний режим.

Огляд наукової літератури дозволяє стверджувати, що у працях ряду зарубіжних вчених дистанційна форма навчання розглядається як інноваційна, оскільки реалізує право на рівний доступ до освіти та забезпечує можливість створювати здобувачам освіти власну траєкторію розвитку. Значний внесок у обґрунтування основних теоретичних положень дистанційної форми навчання, дослідження принципів організації та вивчення методів зробили Т. Андерсон, М. Томпсон, М. Мур, А. Кларк

Проблеми становлення та розвитку дистанційного навчання неодноразово розглядалися і вітчизняними вченими. Варто згадати дослідження і публікації С. Степаненка, Б. Шуневича, Г. Яценка, у яких висвітлюються різнопланові напрями формування дистанційного

навчання, досліджуються особливості впровадження дистанційних технологій в освітній процес.

В Україні «використання дистанційної форми навчання здійснюється переважно в складі звичайної освіти» [4, с.6]. У нашій роботі ми будемо послуговуватися визначенням дистанційного навчання, запропонованим у новому «Положенні про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти», де зазначається, що «дистанційне навчання – організація освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх як правило опосередкованої взаємодії освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій» [5, с. 1].

Із вимушеної необхідності під час пандемії дистанційне навчання стало незамінним у час війни і реалізує можливість дітей, що перебувають у різних країнах, отримати доступ до вітчизняної освіти. Учителі проводять онлайн-уроки, намагаючись охопити навчанням усіх дітей, зокрема й тих, що опинилися під тимчасовою окупацією чи покинули Україну і перебувають за кордоном. Таким чином в умовах повномасштабного вторгнення віддалене навчання вирішує не тільки освітнє питання, забезпечивши можливість підтримувати академічні здобутки дітей, а й допомагає задовольнити психологічні потреби, надаючи підтримку дітям через спілкування та партнерську взаємодію з учителем й однолітками. Дистанційне навчання реалізує налагодження соціального партнерства батьків зі школою та сприяє становленню нових суспільно важливих функцій освітньої системи, за яких «батьки як учасники освітнього процесу активно залучаються до співпраці зі школою для створення сприятливих умов навчання та відпочинку, а також для підтримки та супроводу дітей» [7, с.337-338]. Учителі, діти та батьки утворюють єдину команду, яка взаємодіє на засадах педагогіки партнерства,

«що включає собою систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості» [2, с.1]. «В основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками» [2, с.1]. Особливо важлива партнерська співпраця під час організації дистанційного навчання у початковій школі. Оскільки у молодших школярів рівень самодисципліни, вмотивованості, самоорганізації доволі низький, тому важливий вплив зовнішніх чинників: підтримка та контроль з боку дорослих.

«Специфікою дистанційного навчання у початковій школі є безпосередня залученість батьків до організації процесу комунікації між вчителем та дітьми. Саме батьки створюють належні умови для

дитини, щоб отримати інформацію, виконати завдання та досягти результатів, передбачених освітньою програмою» [6, с.139]. Учитель зі свого боку налаштовує канал для комунікації як з дітьми, так із батьками, забезпечує постійний зворотний зв'язок, надає консультації, інструктує, координує дії, виконуючи роль модератора, тьютора, фасилітатора.

У сучасних умовах перед освітянами постали додаткові труднощі щодо організації віддаленого навчання, які безпосередньо пов'язані з воєнним станом у країні: мала потужність чи цілковита відсутність мережевого зв'язку, відключення електропостачання, нестача засобів зв'язку у дітей. За даними опитування батьків здобувачів освіти, 39% молодших школярів та 29% старшокласників користуються гаджетами спільно з батьками або ділять їх з братами чи сестрами [1, с.1].

Зазначені фактори негативно впливають на якість навчального процесу, знижуючи його результативність. А нестача живого спілкування з однолітками, стислі пояснення учителя та брак додаткових роз'яснень, необхідність самостійного опрацювання нового матеріалу дітьми – усе це тільки поглиблює проблеми дистанційного навчання. Зростає різниця між очікуваними та кінцевими реальними результатами навчання. Ці прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу, називають освітніми втратами [3, с.1]. За прогнозами служби освітнього омбудсмена вони можуть становити більше 1 року.

Постійний моніторинг здобутків учнівства може допомогти оцінити та виміряти відставання кожного школяра. Усвідомлення реального стану навчальних досягнень учнів дозволить комплексно підійти до розв'язання проблеми подолання прогалин у знаннях шляхом запровадження механізмів та програм компенсації освітніх втрат.

Що можуть робити вчителі уже зараз? Перш за все гнучко організувати освітній процес:

- - коригувати календарно-тематичні плани
- - інтегрувати матеріал за кількома темами
- - вивчати новий матеріал блоками
- - частину матеріалу пройти оглядово, частину залишити на наступний рік.

Також необхідно оптимізувати навчальне навантаження, беручи до уваги об'єм знань, усвідомленість та міцність:

- проводити інтегровані уроки, уроки-блоки, творчі заняття
- застосовувати ігрове та діяльнісне навчання
- використовувати інтерактивні завдання
- забезпечувати постійний якісний зворотний зв'язок.

Забезпечити педагогічну підтримку:

- допомога у визначенні учнем інтересів, потреб, цілей
- окреслення шляхів подолання перешкод
- отримання позитивного результату у різних сферах (освіта, спілкування, вибір професії).

Проте чи не найбільшою проблемою для освітнього процесу у час війни стало подолання наслідків дії стресу на організм школяра, що поставило перед учительством новий виклик – формування життестійкості учня. Для конструктивного подолання стресу вчитель може легко вплести у канву уроків виконання вправ на психологічне розвантаження, техніки врегулювання емоційного стану, які допоможуть не тільки зняти психоемоційну напругу, але й сприяти встановленню порозуміння між учнями та формуванню партнерської взаємодії, основу якої становлять повага і довіра. У індивідуальній та груповій підтримці для створення взаєморозуміння, атмосфери доброзичливості, співробітництва важливу роль відіграють ситуації успіху, ситуації підвищення індивідуальної значущості як окремого учня, так і колективних досягнень групи. Фокусування уваги педагога на базових навичках підтримки (прояви емпатії, неупереджене, приязне ставлення, заохочення, схвалення) створює у дітей відчуття безпеки і сприяє успішному опануванню знань.

Висновки. Освітня діяльність у дистанційному навчанні відбувається як через групову інтерактивну взаємодію здобувачів освіти, завдяки використанню телекомунікаційних технологій, так і через індивідуалізовану систему співпраці, керуючись принципом самостійного навчання. Імплементация у практику початкової школи тісної взаємодії усіх учасників освітнього процесу відкриває широкі перспективи для залучення дистанційного навчання в діяльність закладів освіти першого рівня. Ідеї розвитку особистості дитини на засадах педагогіки партнерства сприяють створенню атмосфери взаєморозуміння та взаємоповаги, дають потужний заряд творчої співпраці усім учасникам освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Забезпечення якісного дистанційного навчання в умовах війни. URL: <https://zt.20minut.ua/Osvita/zabezpechennya-yakisnogo-distantiynogo-navchannya-v-umovah-viyni-11683905.html> (дата звернення: 10.03.2023)
2. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. URL: <http://surl.li/fjba> (дата звернення: 10.03.2023)
3. Назаренко Ю. Освітні втрати: підходи до вимірювання та компенсації. URL: <https://cedos.org.ua/researches/osvitni-vtraty-pidhody-do-vymiryuvannya-ta-kompensacziyi/> (дата звернення: 10.03.2023)

4. Передмова. *Відкрита та дистанційна освіта: від теорії до практики*: зб. матер. III Всеукр. електронної наук.-практ.конф., 27 вересня 2018 р. К.:ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти» НАПН України, 2018. 166 с.
5. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затверджено наказом МОН від 8 вересня 2020 року №1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text> (дата звернення: 10.03.2023)
6. Цибульська С. М. Особливості запровадження дистанційного навчання в початковій школі. *PR I ЗМІ в Казахстані*: збірник наукових праць. Қазақстандағы PR және БАҚ: ғылыми еңбектер жинағы. Вип.19. Алматы: Қазақ университеті, 2020. 393 с.
7. Цибульська С. Педагогіка партнерства у творчій спадщині В. Сухомлинського. *Педагогіка партнерства: реалії та перспективи* : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, 11-12.10.2022. Кропивницький, 2022. 374 с.

ВІКТОР ШАБАНОВ, ОЛЬГА ОЛЕШКО

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Краматорськ

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСВІТЯН В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Ключові слова: цифрова компетентність, освітні ресурси, технології, сервіси.

Зараз ми стикнулися з тим, що живемо в століття високих комп'ютерних технологій. І наші здобувачі освіти живуть в світі електронної культури. Адже головна мета сучасного вчителя саме стати координатором інформаційного потоку та допомогти учню оволодіти та навчити активно засвоювати нову інформацію. І щоб спілкуватися з учнем однією мовою в сучасному світі, вчителю необхідно розвивати інформаційно-цифрову компетентність.

Наразі багато вчених приділяють увагу формуванню цифрової компетентності сучасного вчителя, а саме Н.В. Морзе, С.Г. Литвинова, О.І. Іваницький та інші. Науковцями запропоновані різні підходи до тлумачення цього поняття. Наприклад, О.І. Іваницький під цифровою компетентністю вчителя розуміє його здатність доцільно, критично і безпечно у процесі професійної діяльності обирати, створювати та змінювати цифрові ресурси, керувати ними, захищати та поширювати їх, застосовувати у процесі навчання учнів, розширюючи можливості